

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ «ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ»

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Θετικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	86ΥΕΦ04	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Φιλοσοφία της Λογικής		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5,5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά αποτελέσματα
<p>Στο αντικείμενο του μαθήματος υπάγονται θέματα σχετικά με τις λογικές ιδιότητες διαφόρων ειδών εκφράσεων των φυσικών γλωσσών, θέματα σχετικά με μη κλασικά συστήματα λογικής, καθώς επίσης μεταφυσικά και γνωσιολογικά ερωτήματα για τη λογική. Τα θέματα της πρώτης κατηγορίας μπορούν να αναπτυχθούν εξετάζοντας αν και πώς διάφορες προτάσεις των φυσικών γλωσσών μπορούν να μεταφραστούν στις συμβολικές γλώσσες της τυπικής λογικής. Για να μελετήσουμε αυτά τα ζητήματα, χρειάζεται συχνά να χρησιμοποιήσουμε ιδέες από τη φιλοσοφία της γλώσσας. Τα θέματα που αφορούν μη κλασικές λογικές περιλαμβάνουν τα εξής: ο ιντουϊσιονισμός· η ελεύθερη λογική· η κβαντική λογική· υπάρχουν αληθείς αντιφάσεις; Τέλος, στα μεταφυσικά και γνωσιολογικά ερωτήματα εντάσσονται τα ακόλουθα: αν μια λογική αρχή είναι ορθή, τι την κάνει ορθή, ο κόσμος ή οι συμβάσεις μας ή κάτι άλλο; πώς ξέρουμε (αν το ξέρουμε) ότι η τάδε ή η δείνα λογική αρχή είναι ορθή; προβλήματα που εμπλέκουν την έννοια της αλήθειας (όπως ορισμένα παράδοξα). Όποτε το μάθημα διδάσκεται, θα γίνεται μια επιλογή από όλα αυτά τα θέματα, αφού δεν είναι δυνατό να καλυφθούν όλα.</p> <p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα έχουν</p> <ul style="list-style-type: none">
• εξοικειωθεί με φιλοσοφικές πλευρές της λογικής, συμπληρώνοντας έτσι τις γνώσεις τυπικής λογικής που έχουν αποκομίσει από το σχετικό υποχρεωτικό μάθημα
• εξασκηθεί στη λογική αξιολόγηση επιχειρημάτων που είναι διατυπωμένα (όπως συμβαίνει κατά κανόνα με τα φιλοσοφικά επιχειρήματα) σε φυσική γλώσσα
• μάθει έννοιες που είναι σημαντικές για τη φιλοσοφική προσέγγιση στη λογική.

3. ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος (2018–19) το μάθημα θα εστιάσει στο αν και πώς μπορούν να μεταφραστούν προτάσεις των φυσικών γλωσσών στις συμβολικές γλώσσες της προτασιακής και της πρωτοβάθμιας λογικής, και θα έχει το ακόλουθο περιεχόμενο:
---

1. Τρόποι αξιολόγησης επιχειρημάτων: εγκυρότητα, ορθότητα, νοηματική σχέση ανάμεσα στις προκειμένες και το συμπέρασμα, πειστικότητα.
2. Πότε κάποιες προτάσεις είναι ασύμβατες μεταξύ τους, πότε είναι αντιφατικές και πότε μια πρόταση είναι άρνηση μιας άλλης. Η έννοια του λογικά δυνατού.
3. Γιατί οι λογικοί κανόνες στις μέρες μας διατυπώνονται ως κανόνες για συμβολικές γλώσσες και όχι για φυσικές. Πότε ένα επιχείρημα δεν είναι απλά έγκυρο, αλλά λογικά ή μορφικά έγκυρο. Η έννοια της λογικής σταθεράς.
4. Διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα σε λέξεις των φυσικών γλωσσών όπως τα «και» και «αλλά» και στο σύνδεσμο της σύζευξης στην τυπική λογική. Διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα σε λέξεις των φυσικών γλωσσών όπως το διαζευκτικό «ή» και στο σύνδεσμο της διάζευξης στην τυπική λογική.
5. Οι υποθετικοί λόγοι του πραγματικού (indicative conditionals). Επιχειρήματα που δείχνουν ότι δεν είναι ισοδύναμοι με τις συνεπαγωγές της (τυπικής) προτασιακής λογικής και επιχειρήματα που δείχνουν ότι είναι ισοδύναμοι.
6. Πώς επικαλούνται έννοιες από την πραγματολογία (pragmatics) όσοι θεωρούν ότι οι υποθετικοί λόγοι του πραγματικού είναι ισοδύναμοι με τις συνεπαγωγές της προτασιακής λογικής.
7. Η πιθανοθεωρητική προσέγγιση στους υποθετικούς λόγους του πραγματικού.
8. Η συμβολική γλώσσα της πρωτοβάθμιας λογικής: συνοπτική παρουσίαση της σύνταξης και της σημασιολογίας της.
9. Προτάσεις των φυσικών γλωσσών που μεταφράζουμε συμβολικά με χρήση του καθολικού ποσοδείκτη. Προτάσεις που μεταφράζουμε με χρήση του υπαρκτικού ποσοδείκτη.
10. Η συμβολική απόδοση επιθέτων, κυρίων ονομάτων (με έμφαση στα ονόματα χωρίς αναφορά) και όρων για φυσικά είδη (π.χ. «νερό», «χρυσός»).
11. Η συμβολική απόδοση αριθμητικών. Η λέξη «μόνο».
12. Η συμβολική απόδοση επιρρημάτων και άλλων επιρρηματικών προσδιορισμών.
13. Πώς, χρησιμοποιώντας όσα έχουμε μάθει, μπορούμε να μεταφράζουμε συμβολικά διάφορες περίπλοκες προτάσεις των φυσικών γλωσσών.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ & ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Στην τάξη	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος εργασίας εξαμήνου
Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	Διαλέξεις	39
	Μη καθοδηγούμενη μελέτη	98
	Σύνολο μαθήματος	137
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γραπτή τελική εξέταση	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. M. Sainsbury. *Logical Forms: An Introduction to Philosophical Logic*. 2η έκδοση. Οξφόρδη: Basil Blackwell, 2001.
2. W. V. O. Quine. *Φιλοσοφία της Λογικής*. Μετάφραση Γ. Ρουσόπουλος. Αθήνα: Δαίδαλος, 2008.
3. G. Frege. *Τα Θεμέλια της Αριθμητικής*. Μετάφραση Γ. Ρουσόπουλος. 2^η έκδοση. Αθήνα: Νεφέλη, 2009.
4. Σημειώσεις του διδάσκοντος.